

Komunikat PROSAFE

21.11.2017 r.

Wspólny projekt 2014 (Joint Action 2014) podejmuje kwestie bezpieczeństwa produktów w Unii Europejskiej

Wspólny projekt 2014 (JA2014), dotychczas największy transgraniczny projekt w obszarze nadzoru rynku, właśnie zakończył się. W ramach projektu, koordynowanego przez organizację PROSAFE, 35 organów z 25 państw europejskich podjęło działania wobec niebezpiecznych produktów w celu zapewnienia ochrony europejskich konsumentów.

W ciągu ostatnich dwóch lat, europejskie organy zajmujące się bezpieczeństwem produktów, współpracowały ze sobą w ramach projektu JA2014, aby zidentyfikować i przeciwdziałać problemom związanym z niebezpiecznymi produktami znalezionymi na europejskim rynku. Projekt, współfinansowany ze środków unijnych, stanowił cenną platformę dla inspektorów nadzoru rynku z państw członkowskich, pozwalającą wspólnie przeciwdziałać problemom związanym z bezpieczeństwem wyrobów w całej Europie.

W wyniku projektu JA2014 zgłoszono ponad 128 notyfikacji do unijnego systemu szybkiego powiadamiania o niebezpiecznych produktach nieżywnościowych (RAPEX). Konsumenci mogą znaleźć aktualne informacje na temat podjętych środków na stronie internetowej Komisji Europejskiej¹. W wyniku rezultatów projektu organy nadzoru rynku z całego Europejskiego Obszaru Gospodarczego podjęły stosowne działania następcze.

Pobieranie próbek wyrobów oparto na szacowaniu ryzyka. W trakcie typowania wyrobów do badań laboratoryjnych, inspektorzy nadzoru rynku brali pod uwagę szczególnie te wyroby, które charakteryzowały się większym prawdopodobieństwem braku spełniania wymagań lub stwarzania zagrożenia. Oznacza to, że wytypowane zostały te wyroby, które nie spełniały wymagań formalnych, np. brakowało stosownych ostrzeżeń lub etykiet albo te, które w toku dokonywanych oględzin, uznawano za prawdopodobnie niespełniające wymagań. Ponadto inspektorzy typowali produkty z sektorów, które najczęściej wykazują niezgodności. Takie podejście pozwala organom zapewnić jak najlepsze wykorzystanie posiadanych ograniczonych zasobów.

W związku ze wzrostem popularności zakupów internetowych, znaczna liczba przebadanych produktów była oferowana w handlu internetowym. W wielu przypadkach, podjęte działania skutkowały przekazaniem organizacjom opracowującym europejskie normy cennych informacji dotyczących norm mających

¹http://ec.europa.eu/consumers/consumer_safety/safety_products/rapex/alerts/main/index.cfm?event=main.listNotifications.

zastosowanie do poszczególnych wyrobów. Inne działania podjęte w ramach projektu pogłębiły wiedzę uczestników na temat oceny ryzyka i polepszyły współpracę z organami celnymi.

Kluczowe rezultaty wspólnego projektu są następujące:

- **Barierki ochronne dla dzieci**

Projekt w liczbach: inspektorzy z 12 uczestniczących państw skontrolowali i zidentyfikowali 106 potencjalnie niebezpiecznych barierkach ochronnych. Zostały one zbadane przez akredytowane laboratorium a 67 proc. z nich okazało się nie spełniać wymagań bezpieczeństwa wynikających z odpowiednich norm. Najwyższy odsetek niezgodności dotyczył przerw między szczebelkami, badania zabezpieczeń w sytuacji zderzenia, ryzyka związanego z wystawianiem elementów, ryzyka uwięzienia i działania barierki. Ogółem, w 36 proc. zbadanych wyrobów stwierdzono poważne niezgodności lub wysokie ryzyko. Wobec 14 wyrobów zastosowano zakaz sprzedaży, 21 zostało wycofanych z rynku, a 22 - odzyskanych od konsumentów. Organy państw członkowskich zgłosiły 20 notyfikacji w systemie RAPEX.

Konsumencie pamiętaj: kupując barierkę zabezpieczającą dla dziecka, sprawdź czy barierka ma odpowiedni rozmiar do szerokości miejsca, w którym będzie montowana. Nieprawidłowa instalacja może spowodować niebezpieczeństwo, stąd ważne jest przeczytanie instrukcji obsługi przed dopasowaniem barierki.

- **Zabawki akustyczne**

Projekt w liczbach: zbadano 371 wyrobów z 16 państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego. 10 proc. badanych zabawek akustycznych nie spełniało wymagań, ze względu na zawyżony dozwolony poziom dźwięku szczytowego lub stałego, wynikający z normy EN 71-1:2011+A2:2013. Do grupy zabawek akustycznych z największym odsetkiem niezgodności należały: zabawki strzelające kapiszonami - 28 proc. (wszystkie z nich stwarzały poważne zagrożenie), zabawki trzymane blisko uszu - 20 proc. (z których połowa stwarzała poważne zagrożenie) oraz zabawki, w które się dmucha - 14 proc. (z których 70 proc. stwarzało poważne zagrożenie). Wśród zabawek do trzymania, perkusji, zabawek wydających odgłosy i grzechotek, odsetek niezgodności wynosił mniej niż 6 proc., przy czym żaden z tych wyrobów nie stwarzał poważnego zagrożenia. Organy nadzoru rynku trzykrotnie wydały decyzję o odzyskaniu wyrobu, 30 razy zakazały sprzedaży lub wycofały wyrób z obrotu oraz zgłosiły w systemie RAPEX 26 notyfikacji. Ważnym elementem podejmowanych działań było opracowanie metodyki szacowania ryzyka na podstawie ekspertyzy sporządzonej przez biegłego w dziedzinie akustyki i szkodliwości hałasu. Sprawozdanie będzie przydatne również w przyszłości w odniesieniu do wszystkich wyrobów stwarzających zagrożenie akustyczne.

Konsumencie pamiętaj: na zabawkach perkusyjnych i strzelających kapiszonami lub na ich opakowaniu powinno znaleźć się co najmniej ostrzeżenie o treści: „Uwaga! Nie używać w pobliżu uszu! Niewłaściwe użycie może powodować uszkodzenie słuchu.” Brak takiego ostrzeżenia może oznaczać, że potencjalnie stwarza ona zagrożenie.

- **Lampki LED i CFL**

Projekt w liczbach: organy nadzoru rynku z 10 państw przekazały łącznie 117 lamp do badań laboratoryjnych. 39 proc. zbadanych lamp miało braki, które mogły narazić użytkowników na niebezpieczeństwo. Kilka lamp miało krytyczne wady, które wskazywały na zły lub nieodpowiedni sposób zaprojektowania i konstrukcji lampy oraz doboru części. Najczęściej występujące poważne niezgodności były związane z ogólnymi wymaganiami bezpieczeństwa dotyczącymi konstrukcji - wymagań nie spełniło 6 próbek, ochroną przeciwko porażeniu prądem - wymagań nie spełniło 5 próbek, badaniem wytrzymałości - wymagań nie spełniło 9 próbek, oraz z wymaganiami dotyczącymi izolacji - wymagań nie spełniło 8 próbek. W konsekwencji organy podjęły decyzję o odzyskaniu 2 wyrobów, zakazały sprzedaży 13 wyrobów a 12 wyrobów zostało dobrowolnie wycofanych z obrotu. Organy zgłosiły 9 notyfikacji w systemie RAPEX a kolejne są w opracowaniu.

Konsumencie pamiętaj: kupując lampę LED lub CFL, sprawdź czy produkt jest oznakowany znakiem CE, marką oraz posiada niezbędne informacje techniczne. Etykieta energetyczna i dane kontaktowe producenta powinny znajdować się na opakowaniu lampy. Konsumenci powinni również sprawdzać czy lampa LED jest odpowiednia do używania funkcji przyciemniania światła.

- **Fajerwerki**

Projekt w liczbach: badaniom poddano 424 wyroby z 9 państw. W ramach tego działania skontrolowano i zbadano nową kategorię wyrobów pirotechnicznych nazywanych „fajerwerkami złożonymi”, które dopiero niedawno zostały wprowadzone na rynek europejski. 247 wyrobów (58 proc.) zostało uznanych za niezgodne z wymaganiami. Wśród nich, 22 wyroby stwarzały poważne zagrożenie, a 9 - wysokie. Krytyczne niezgodności z wymaganiami dotyczyły głównie rodzaju użytych materiałów, projektu, czasu palenia się lontu, stabilności lotu i głośności eksplozji fajerwerku. W stosunku do 26 produktów wdrożono zakaz sprzedaży. Do dnia dzisiejszego organy zgłosiły 12 notyfikacji w systemie RAPEX a kolejne są przygotowywane.

W tym działaniu udział wzięła Inspekcja Handlowa i UOKiK. W ciągu dwóch lat łącznie zbadano 49 wyrobów pirotechnicznych, z czego 19 okazało się nie spełniać wymagań. W rezultacie do systemu RAPEX zgłoszono 4 wyroby stwarzające poważne zagrożenie.

Konsumencie pamiętaj: kupując fajerwerki wybieraj te oznakowane znakiem CE lub oznakowaniem zgodnym z krajowymi przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa fajerwerków (jeśli znajdują one zastosowanie - od 1 lipca 2017 r. wszystkie wyroby pirotechniczne muszą być oznakowane znakiem CE). Ponadto, „instrukcja użytkowania” powinna być napisana w języku państwa, w którym produkty są sprzedawane (w Polsce w jęz. polskim). Doradza się konsumentom, aby zawsze dokładnie czytali instrukcje przed odpaleniem fajerwerków.

- **Elektronarzędzia - szlifierki kątowe**

Projekt w liczbach: organy nadzoru rynku z 12 państw europejskich łącznie poddały badaniom 60 próbek. Żadna z nich nie przeszła pozytywnie wszystkich stosownych testów, określonych w odpowiednich normach. Jednym z założeń działania było sprawdzenie wyrobów z dolnego segmentu rynku, gdyż istniała uzasadniona obawa, że tanie produkty są niskiej jakości. Wyniki kontroli pokazały, że warto typować wyroby z tego segmentu rynku. Typując wyroby do badań, inspektorzy byli w stanie zidentyfikować wyroby potencjalnie nie spełniające wymagań, co pozwoliło na efektywne wykorzystanie zasobów.

Główne niezgodności, które zostały wykryte w trakcie badań dotyczyły „wytrzymałości mechanicznej” montowanej osłony ochronnej (50 proc.) oraz „przegrzewania się” przy normalnym obciążeniu wyrobu (22 proc.). 20 wyrobów dobrowolnie wycofano z obrotu, a 15 zostało wycofanych na mocy decyzji organów nadzoru rynku. Kolejnym ważnym ustaleniem było stwierdzenie braku przełącznika zabezpieczającego przed ponownym uruchomieniem w 73 proc. zbadanych wyrobów, przy czym wszystkie wyroby zostały wyprodukowane w latach 2014-2015. Zgodnie z poprawioną normą, wprowadzoną w kwietniu 2016 roku, wszystkie szlifierki kątowe powinny posiadać tę ważną funkcję. Mając to na uwadze, w ramach następnego wspólnego projektu planowany jest przegląd rynku w tym zakresie, aby upewnić się, że wyroby bez tej funkcji zostały wycofane z rynku.

W tym działaniu udział wzięła Inspekcja Handlowa i UOKiK. W akredytowanym laboratorium w Słowenii zbadano 5 szlifierek kątowych, z czego wszystkie nie spełniły wymagań. W rezultacie do systemu RAPEX zgłoszono 3 wyroby stwarzające poważne zagrożenie.

Konsumencie pamiętaj: kupując szlifierkę kątową, możesz poprosić o demonstrację działania przełącznika zabezpieczającego przed ponownym uruchomieniem: szlifierka kątowa podłączana jest do gniazdka i wciska się przycisk uruchom; przytrzymując włączoną i uruchomioną szlifierkę jednocześnie odłączając ją od zasilania, a następnie z powrotem podłączając kabel do gniazdka. Czynność ta nie może prowadzić do ponownego uruchomienia produktu, gdy przycisk jest włączony. Zanim uruchomisz to potężne urządzenie uważnie przeczytaj instrukcję użytkowania, a w szczególności część poświęconą zapobieganiu skaleczeniom i odrzutom.

Więcej informacji dotyczących wyżej wymienionych produktów można znaleźć na stronach internetowych krajowych organów oraz na stronie systemu RAPEX dotyczącej niebezpiecznych produktów stwarzających poważne zagrożenie.

UWAGA!

Wyniki badań przedstawione powyżej dotyczą wyrobów pobranych na rynkach krajów uczestniczących w projekcie. Podobnie jak w przypadku każdego rutynowego działania w ramach nadzoru rynku, wyniki przedstawiają wysiłki organów nadzoru rynku ukierunkowane na znalezienie wyrobów niezgodnych z wymaganiami. Nie stanowią statystycznego obrazu sytuacji rynkowej.

Badania przeprowadzono w akredytowanych laboratoriach skupiając się na tych parametrach, które mają największy wpływ na bezpieczeństwo konsumentów.

Informacje podstawowe

Niniejszy komunikat opracowała organizacja PROSAFE oraz 35 organów nadzoru rynku uczestniczących w projekcie JA2014. Uczestnicy pochodzą z 25 państw członkowskich Unii Europejskiej (Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Holandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Wielka Brytania i Włochy,) oraz z Islandii i Norwegii.

Projekt był koordynowany przez PROSAFE (Product Safety Forum of Europe), który jest organizacją non-profit skupiającą inspektorów nadzoru rynku z całej Europy i świata. Więcej informacji o PROSAFE, projekcie JA2014 oraz innych projektach koordynowanych przez PROSAFE, dostępnych jest na stronie internetowej www.prosafe.org.

Wyłączenie odpowiedzialności

Niniejszy komunikat organizacji PROSAFE jest częścią projektu wspólnych działań w zakresie nadzoru rynku produktów konsumenckich - JA2014, który został sfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach unijnego programu operacyjnego w obszarze polityki konsumenckiej na lata 2014-2020 (European Union's Consumer Programme (2014-2020)).

Niniejszy komunikat odzwierciedla stanowisko autora na jego wyłączną odpowiedzialność i nie może być utożsamiany ze stanowiskiem Komisji Europejskiej i/lub Agencji Wykonawczej ds. Konsumentów, Zdrowia, Rolnictwa i Żywności (Consumers, Health, Agriculture and Food Executive Agency - CHAFEA) lub innych organów Unii Europejskiej. Komisja Europejska i Agencja nie ponoszą odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji w nim zawartych.

Osobą do kontaktu jest lider projektu:
Pan Nicolaas Olie
email: info@prosafe.org
telefon: +32 (2) 8080 996